

будувалася з урахуванням досвіду усього світу. Така Концепція повинна охоплювати поряд з цифровими, особистими і соціально-економічними сферами розвитку вищих навчальних закладів, необхідність захисту прав суб'єктів відносин в сфері освіти в періоди військових конфліктів, включати положення, спрямовані на боротьбу з корупцією в вищих навчальних закладах і т. ін.

Список використаних джерел

1. Пиева Г., Янкова Т. IoT in Distance Learning during the COVID-19 Pandemic. *TEM Journal*. 2020. Vol. 9, Issue 4. P. 1671–1672.
2. Галаган І. М. Фахова підготовка студентів-заочників із застосуванням технологій електронного навчання. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання*. 2018. Вип. 29. С. 39–45.

References

1. Piveta, G., and Yankova T. 2020. IoT in Distance Learning during the COVID-19 Pandemic. *TEM Journal*, 9, 4, pp. 1671–1672.
- 2 Galagan, I. M. 2018. Fakhova pidhotovka studentiv-zaochnykyv iz zastosuvanniam tekhnolohii elektronnoho navchannia [Vocational training of correspondence students using electronic learning technologies]. *Scientific journal of the M.P. Drahomanov NPU. Series 17. Theory and practice of teaching and education*, 29, pp. 39–45.

УДК 37.091.113:005.5:17.023.36:004(045)

КРИТЕРІЇ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ліба Н. С., Бабіля В. В.

CRITERIA FOR FORMING ADMINISTRATIVE CULTURE USING MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES

Liba Natalia, Babilya Viktoriia

Стаття присвячена дослідженню критеріїв формування управлінської культури засобами сучасних інформаційних технологій. Визначено зміст управлінської культури майбутнього фахівця. Обґрунтовано комплексні критерії: когнітивно-цільового (характеризує усвідомлення керівниками мети і завдань, систему знань з інформаційного менеджменту), процесуально-технологічного (репрезентує здатність керівника застосовувати ІР, сучасні нові інформаційні технології), особистісного (репрезентує домінантність і вмотивованість позитивного ставлення до використання ІР).

Ключові слова: критерій, управлінська культура, управлінська культура майбутнього фахівця, формування управлінської культури засобами сучасних інформаційних технологій.

The article is devoted to the study of the justification of the criteria for the formation of management culture by means of modern information technologies. The content of the management culture of the future specialist is defined. Complex criteria: cognitive-target, procedural-technological, personal. Cognitive-objective criterion – characterizes managers' awareness of goals and tasks, knowledge system of information management. Such a criterion includes a set of theoretical knowledge in various areas of managerial activity and various groups of managerial skills. Process-technological criterion - represents the manager's ability to apply IP, modern new information technologies, Ukrainian intellectual systems, means of information and communication technologies. Personal criterion - created from axiological, motivational-creative, communicative-reflective components, which represent the dominance and motivation of a positive attitude to the use of IR, new information technologies, means of information and communication technologies in the system of information and knowledge values of the manager and purposefulness in professional and personal self-improvement manager, reflecting the theoretical and operational basis of information activity.

Key words: *criterion, management culture, management culture of the future specialist, formation of management culture by means of modern information technologies.*

Формування управлінської культури засобами сучасних інформаційних технологій в умовах навчання в університеті є ваговою проблемою педагогічної освіти. Культура управління майбутнього керівника характеризується його успішністю в організації і здійсненні процесу управління, організації управлінської праці, використанні техніки управління, а також вимог, що висуваються до систем управління і працівників та обумовлені нормами і принципами суспільної моралі, етики, естетики й права. Формування управлінської культури майбутніх фахівців засобами сучасних інформаційних технологій є запорукою ефективної управлінської поведінки. Питання формування управлінської культури засобами сучасних інформаційних технологій розглядали у своїх дослідженнях В. Андрущенко, В. Биков, Б. Гершунський, А. Гуржій, В. Загвязінський, І. Зязюн, М. Євтух, М. Каган, В. Кремень, В. Луговий, О. Савченко, О. Сухомлинський та ін.

Під терміном «управлінська культура» Л. Васильченко розуміє «цілісну властивість особистості, яка має прояв у процесі професійної управлінської діяльності; характеризує особливості свідомості, поведінки, спілкування та управлінської діяльності керівника; забезпечує усвідомлення та культуродоцільність професійної діяльності; стимулює творчий розвиток керівника» [1, с. 16].

Поняття «управлінська культура» С.В. Королюк трактує як «різновид

професійної культури, який складається з політичної, правової, адміністративної, менеджерської, організаційної, соціально-психологічної, інформаційної, комунікативної та економічної культур і є інтегральним утворенням щодо системи знань і вмінь, особистісних якостей, мотивів і цінностей, які реалізуються під час управління [2, с. 88].

Під управлінською культурою майбутнього фахівця ми розуміємо динамічне системне утворення, що охоплює сукупність знань, умінь і навичок, а також особистісних якостей фахівця, які забезпечують ефективність здійснення різноманітних видів управлінської діяльності.

На думку Г.В. Єльнікової, дефіцит культури, відсутність її пріоритету в суспільстві є однією з причин «гальмування» перебудови освітньої системи. Культурно працювати – це значить уміти правильно розставити кадри на вирішальних ланках, працювати творчо, з перспективою, завжди бачити кінцеву мету і вибрати найбільш раціональні методи її досягнення. А для цього треба – постійно вчитися, наполегливо оволодівати науковими принципами управління, вміло керуватися ними в своїй управлінській діяльності [3].

Підвищення культурного рівня фахівців, за твердженням В. Медведя, має здійснюватися через підвищення культури прийняття рішень, застосування контролю, делегування повноважень, взагалі у виконанні управлінських функцій; також через підвищення власного рівня культури спілкування, поведінки, використання влади, урахування сумісності працівників та їхніх індивідуальних особливостей; покращення стилю керівництва колективом, а саме: формування його демократичних рис [4].

Під управлінською культурою розуміють ступінь відповідності управлінських дій поточним і довгостроковим завданням розвитку суспільства. Формування управлінської культури засобами сучасних інформаційних технологій забезпечується за допомогою основних елементів формування управлінської культури. До основних елементів формування управлінської культури засобами сучасних інформаційних технологій відносяться: використання прийомів і

дотримання правил роботи і техніки безпеки з засобами інформаційних технологій, усунення недоліків, забезпечення витрат матеріалів, що витрачаються; дотримання етичних та правових норм використання інформаційних технологій; аудіо-відеотекстова комунікація; навички пошуку в Інтернеті та базах даних; систематичне використання наявних навичок у повсякденному та професійному контексті.

Враховуючи зазначене вище, нами запропоновано комплексні критерії і показники діагностики рівнів сформованості управлінської культури засобами сучасних інформаційних технологій інформаційної: когнітивно-цільовий, процесуально-технологічний, особистісний.

Когнітивно-цільовий критерій – характеризує усвідомлення керівниками мети і завдань, систему знань з інформаційного менеджменту. Такий критерій включає в себе сукупність теоретичних знань у різних напрямках управлінської діяльності і різні групи управлінських вмінь.

Процесуально-технологічний критерій – репрезентує здатність керівника застосовувати ІР, сучасні нові інформаційні технології, українські інтелектуальні системи, засоби інформаційно-комунікаційних технологій. Такий критерій, характеризується особливостями цілісного процесу навчання майбутніх керівників у закладі вищої освіти, забезпеченням його участі у всіх видах діяльності (навчально-пізнавальній, дослідницькій, професійно-адаптивній, трудовій та ін.) у навчальній і позааудиторній час, і реалізується через технології навчання, які впливають на мотиваційну сферу, стимулюючи їхню активну пізнавальну діяльність. Процесуально-технологічний критерій передбачає взаємодію майбутніх керівників і викладачів, а також взаємодію керівників з інформаційними технологіями, літературою, співпрацю з іншими магістрантами. Зазначений критерій має максимально забезпечити трансформацію одного типу діяльності (пізнавальної) в інший (професійну) з відповідною зміною потреб і мотивів, цілей та дій (вчинків) магістрантів.

Особистісний критерій – створена з аксіологічного, мотиваційно-

креативного, комунікативно-рефлексійного складників, які репрезентують домінантність і вмотивованість позитивного ставлення до використання ІР, нові інформаційні технології, засобів інформаційно-комунікаційних технологій у системі інформаційно-знансєвих цінностей керівника і цілеспрямованість у професійно-особистісному самовдосконаленні керівника, що відображають теоретичну та операціональну основи інформаційної діяльності.

Отже, врахування виокремлених критеріїв дозволяє спланувати і реалізувати завдання констатувального етапу експерименту з виявлення рівня сформованості управлінської культури засобами сучасних інформаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Васильченко Л. В. Формування управлінської культури керівника школи в системі післядипломної педагогічної освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Тернопіль, 2006. 23 с.
2. Королюк С. В. Управлінська культура керівника школи. *Постметодика*. 2003. № 5/6. С. 85–88.
3. Єльнікова Г. В. Управлінська культура керівника загальноосвітнього навчального закладу. URL: www.ippo.edu.te.ua/files/na_dopomogu_-vchitelju/05_uprav.
4. Медведь В. В. Розвиток управлінської культури професійно-технічного навчального закладу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» Луганськ, 2007. 20 с.

References

1. Vasylchenko, L. V. 2006. *Formuvannia upravlinskoj kultury kerivnyka shkoly v systemi pisliadyplomnoj pedahohichnoj osvity [Formation of management culture of the head of the school in the system of postgraduate pedagogical education]*. Abstract of the dissertation. Ph.D. ped. of science. Ternopil.
2. Koroliuk, S. V. 2003. *Upravlinska kultura kerivnyka shkoly [Managerial culture of the head of the school]*. *Postmetodyka*, 5/6, pp. 85–88.
3. Yelnykova, H. V. *Upravlinska kultura kerivnyka zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu [Managerial culture of the head of a comprehensive educational institution]*. Available at: www.ippo.edu.te.ua/files/na_dopomogu_-vchitelju/05_uprav.
4. Medved, V. V. 2007. *Rozvytok upravlinskoj kultury profesiino-tekhnichnoho navchalnoho zakladu [Development of management culture of a vocational and technical educational institution]*. Abstract of the dissertation. Ph.D. ped. of science. Luhan. nats. un-t im. T. Shevchenka. Luhansk.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>